

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen

Den 19. november 2008

Ernæringskontoret/ANFL/JETJ

Ministerens tale ved samråd i Fødevareudvalget den 26. november 2008

DET TALTE ORD GÆLDER

Spørgsmål P:

”Hvad gør ministeren for at sikre, at forbrugerne ikke vildledes af GDA-mærkning på det store antal fødevarer, der i dag er påført GDA (Guideline Daily Amount), særligt inden for de områder, som Fødevarestyrelsen har bedt fødevareregionerne være særligt opmærksomme på, herunder

- a) referenceværdien for sukker for de produkter, der kun indeholder tilsat sukker;
- b) portionsstørrelser; og
- c) GDA-mærkning af produkter, der primært markedsføres over for børn?”

Spørgsmål Q:

”Hvad er begrundelsen for, at Fødevareregion Syd i deres afgørelse af Forbrugerrådets anmeldelse af Coca-Cola for vildledende mærkning med GDA kan acceptere, at virksomheden henviser til helt generelle forklaringer om GDA på deres hjemmeside på trods af, at Fødevarestyrelsen har fastslået, at der påligger virksomheden en særlig oplysningspligt vedrørende referenceværdien for sukker?”

Spørgsmål R:

”Hvad er begrundelsen for, at Fødevareregion Syd i samme afgørelse reelt ikke vurderer, hvorvidt 250 ml er en realistisk portionsstørrelse for Coca-Cola, og at Fødevareregion Øst i deres afgørelse af Forbrugerrådets anmeldelse af Kellogg's Coco Pops for vildledende mærkning med GDA ikke følger rådet fra DTU Fødevareinstituttet – i begge tilfælde i forlængelse af, at Fødevarestyrelsen har anvist, at regionerne skal foretage et konkret skøn af, om den anvendte portionsstørrelse er vildledende?”

Spørgsmål S:

”Hvad gør Danmark konkret i forbindelse med den kommende EU-mærkningsforordning for at sikre, at forbrugerne ikke vildledes af GDA-mærkning, herunder i relation til a) referenceværdien for sukker for de produkter, der kun indeholder tilsat sukker; b) portionsstørrelser; og c) GDA-mærkning af produkter, der primært markedsføres over for børn?”

Spørgsmål T:

”Mener ministeren, at det er et anvendeligt redskab for forbrugeren at tage udgangspunkt i standardportionsstørrelser, når:

- a) der for produktgrupper, som f.eks. morgenmadsprodukter, ifølge DTU Fødevareinstituttet er en variation inden for gruppen i størrelsesordenen 50 %, alene fordi samme volumenmæssige mængde vejer forskelligt på grund af forskelligt sukkerindhold, og at Fødevareinstituttet derfor opdeler morgenmadsprodukter i sukrede og usukrede; og
- b) der derudover vil være variation fra person til person?”

Svar:

Indledning:

Jeg har tidligere kommenteret GDA-mærkningen og spørgsmålet om vildledning, ved et samråd i udvalget den 7. maj 2008, samt i forbindelse med besvarelsen af en række skriftlige spørgsmål fra udvalget i løbet af foråret 2008.

Spørgsmålene Q og R vedrører konkrete afgørelser truffet i fødevareregionerne, som er påklaget til Sekretariatet for Fødevarer- og Veterinærsager, hvor de aktuelt er under behandling. Jeg vil derfor ikke forholde mig konkret til disse spørgsmål.

Jeg vil tillade mig at besvare de øvrige spørgsmål samlet.

Hvad er GDA:

GDA er en frivillig mærkning af fødevarer, hvor der gives oplysninger om indholdet af energi, og eventuelt om indholdet af en række næringsstoffer. Disse oplysninger præsenteres som en andel af et dagligt referenceindtag.

Tages en frugtyoghurt, som eksempel, kunne GDA mærkningen fx angive, at man ved at spise yoghurten vil få dækket 10% af et dagligt referenceindtag af energi, 20% af et dagligt referenceindtag af sukker, osv. GDA-mærkningen er udviklet af den europæiske fødevareindustri, som et bidrag til indsatsen for at fremme sundere kostvaner i befolkningen gennem en bedre mærkning.

Det er min holdning, at GDA-mærkning til kan være et nyttigt redskab til at give forbrugerne et overblik over en fødevars ernæringsmæssige indhold. GDA skal i den forbindelse være et frivilligt supplement til den næringsdeklaration, vi kender, som oplyser om varernes næringsindhold pr 100 gram eller ml, og som vi arbejder for bliver gjort obligatorisk i de aktuelle EU-forhandlinger.

Det er samtidig vigtigt, at vi får etableret nogle faste rammer for GDA-mærkning. Der skal blandt andet fastsættes rammer for, hvilke portionsstørrelser, der må benyttes inden for de forskellige produktgrupper, og herunder tages hensyn til eventuelle forhold mellem volumen og vægt. Og de anvendte portionsstørrelser skal klart fremgå af mærkningen. Det skal også klart fremgå, hvad det er for en referenceværdi, der benyttes. Og her mener jeg, at det er rimeligt at tage et fast udgangspunkt, fx at bruge en voksen kvinde som referenceperson.

Når der anvendes en voksen kvinde med et normalt aktivitetsniveau som referenceperson, betyder det, at de angivne GDA-procenter vil være lidt for lave for yngre børn og lidt for høje for mænd og ældre børn. På produkter, der fortrinsvis spises af børn, bør det – fuldstændig som på andre fødevarer – tydeligt fremgå, hvem der er referenceperson for de angivne GDA-værdier.

Under de forudsætninger mener jeg GDA kan blive et nyttigt supplement til næringsdeklarationen, som mange forbrugere kan bruge.

**Hvad vil vi med GDA:
Hvad gælder retsligt i
dag:**

Som jeg har angivet i mine tidligere besvarelser til Folketinget, så reguleres GDA-mærkningen idag af de generelle bestemmelser i fødevarelovgivningen. Det fremgår af fødevarelovgivningen, at mærkningen af fødevarer ikke må vildlede forbrugerne.

Som jeg ligeledes har angivet tidligere, vurderer jeg ikke, at GDA-mærkningen generelt er vildledende, men at den kan være det i konkrete tilfælde.

**Indsatsen mod
vildledning:**

Fødevareregionerne fører tilsyn med, at virksomhederne overholder fødevarelovgivningen. Det gælder også lovgivningens bestemmelse om vildledning.

Fødevareregionerne fører således tilsyn med, at virksomhederne efterlever lovgivningen, herunder bestemmelserne om vildledning, når de benytter GDA-mærkningen på deres fødevarer.

**Portionsstørrelser,
referenceværdier, mv.**

Virksomhedernes GDA-mærkning, herunder anvendelse af portionsstørrelser, referenceværdier mv. indgår i Fødevareregionernes vurdering af om mærkningen af et produkt er egnet til at vildlede forbrugerne.

Fødevareregionerne inddrager naturligvis alle relevante aspekter i behandlingen af sager om vildledning, herunder når det gælder eventuelt vildledende anvendelse af GDA.

**Hvad indebærer
Kommissionens
forslag?**

Kommissionens forslag om en ny forordning om fødevareinformation til forbrugerne er ved at blive forhandlet i EU.

Kommissionen har her stillet forslag om, at en GDA-lignende mærkning gøres obligatorisk, og indarbejdes i de nye og reviderede fælles EU-regler om næringsdeklaration.

Hvad gør DK i forhandlingerne?

Der er oversendt grundnotat til Folketinget i marts 2008 med henblik på at orientere om Kommissionens forslag til en ny forordning. Grundnotatet udgør rammen for den danske indsats under forhandlingerne.

Danmark arbejder under forhandlingerne for at næringsdeklarationerne angives pr. 100 g/ml for at sikre at forbrugerne kan sammenligne næringsindhold indenfor samme produktgruppe.

Som supplement til dette anses det som nyttigt at fastlægge fælles europæiske rammer for GDA-mærkning. Her lægger Danmark vægt på, at mærkningen herunder referenceværdier og portionsstørrelser sikrer forbrugerne objektiv, let forståelig og relevant information, der kan fremme valget af sunde fødevarer.

I forhandlingerne om de nye regler arbejder regeringen endvidere for at sikre opbakning til, at Kommissionen skal bede EFSA (den europæiske fødevarsikkerhedsautoritet), om en vurdering af det videnskabelige grundlag for GDA-mærkningen. Dette bør ske inden GDA-mærkningen bliver en del af den ny forordning.

Jeg har gjort en aktiv indsats for at fremme disse synspunkter også i forbindelse med Europa-Parlamentets behandling af Kommissionens forslag.